

פרוטוקול מס' 161

מישיבת הוועדה לשירותים ציבוריים
יום א', כ"ד בטבת תשל"ו - 28.12.75 בשעה 11.00

נ כ ח ר:

חברי הוועדה ח. גרוסמן - היו"ר
 י. בארי
 ס. גז
 ל. דיציאן
 א. ורדיגר
 ה. זיידל
 מ. ידיד
 פ. שינסן
 ח. שמעוני

מוזמנים: עו"ד א. בריק - יועץ משפטי, משרד הסעד
 גב' א. שלו - משרד הסעד
 סר.ת. סרדי - מנהל השרות לילד ונוער
 משרד הסעד

מזכירת הוועדה: שושנה כרם

רשמה: לאה צ'סנר

סדר-היום: חוק הפיקוח על מעונות תשכ"ה - 1965
 תקנות בדבר תקן עובדי מעונות לילדים והכשרתם
 ובדבר תנאי כשירותם של מנהלי מעונות לילדים

2/.

-616-

(מתקן גיון 76.75)

היור"ח. גרוסטון: פותחת את הישיבה.

ל. דיציאן: אני מבקש להציג שאילתה, בקשר להודעת היועץ המשפטי לממשלה על המצב במעון בבנימינה. לדעתי זה דבר חסור ביותר.

היור"ח. גרוסטון: זה חלק מהדיון שלנו היום.

ס. ירד: האם נדבר היום גם על מעונות למבוגרים? שמעתי דברים נוראים על המצב במוסד ברעננה.

היור"ח. גרוסטון: היום אנחנו דנים על מעונות לילדים, במידה ונראה צורך ואפשרות להרחיב את הדיבור, נעשה כן.

היום אנחנו דנים על תקנות למעונות לילדים שזה 10 שנים שביקשנו ממשרד הסעד להתקין אותן. הייתי מבקשת שנציגי משרדי הסעד יטבירו את משמעות התקנות שלפנינו, ומדוע האיחור הרב בהגשתן.

ת. סרני: הסיבה לאיחור בהבאת התקנות לאישור הוועדה, נבעה מכך, שלא ראינו כל סיכוי בתקופה הקרובה, לאחר פרסום התקנות האלה, שהמוסדות יוכלו לעמוד בדרישות התקן והכשירות של כוח האדם הדרוש, עקב המחסור בכוח אדם מתאים. עם כל הדיון הטוב מצד המוסדות לעתים קרובות הם עבדו עם כוח אדם מתחת לתקן הדרוש, עקב הקושי הזה.

כתוצאה מהלחץ של הוועדה, וגם מפני שהזמנים השתנו, החלטנו להביא את התקנות. לא אוכל לומר שבתקופה הקרובה אפי' משוכנע שנוכל להשיג את כוח האדם הדרוש, לא מבחינה מספרית, אלא מבחינת הכשירות בעיקר. אנחנו מקווים שבשנים הקרובות המצב ישתפר, ונוכל להשיג אנשים לפי הקווליפיקציות שאנחנו מצביעים עליהן בתקנות שלפניכם.

יחד עם הבאת התקנות לאישור נאותו לאפשר לנו להתחיל להכשיר את כוח האדם הדרוש למטרה זו, בעיקר בשטח המדריכים, וקורסים למטפלות מטעם משרד הסעד. אנחנו מקווים שלאט לאט נוכל להפנות את הבוגרים למוסדות השונים, ובסך השנים הקרובות נוכל לעמוד בדרישות, ואז התקנות האלה תהיינה מציאותיות.

לאחר התייעצות עם מנהלי המוסדות והמפקחים הכנו הצעה לתקן כוח האדם הדרוש למעונות. בתקנות אלה מדובר אך ורק במעונות לילדים, להוציא מפגרים ולהוציא עבריינים.

א. בריק: סעיף 12 של חוק הפיקוח על מעונות קובע, כי שר הסעד רשאי להתקין תקנות ובין השאר לקבוע את התקן הדרוש למעונות יום. (היור"ח. גרוסטון: קודאה את סעיף 12 בחוק הפיקוח). יש מידה ארוכה של תקנות שעל השר להתקין, וחלק גדול מהן כבר נתקבלו. השר חייב להתייעץ עם ועדה זו בנושאים של תקן והכשרה מקצועית של כוח האדם במעונות, ובזה עוסקות התקנות הסוגיות לכם עתה.

ת. סרני: למוסדות לזקנים ולמפגרים יש תקן אחר. הפעם מדובר בתקן זהכשרת עובדים רק למעונות לילדים. למוסדות לזקנים ולמפגרים ענב אין תקנות. התקנות שלפניכם קשורות לסעיף 12(5) ו-6. התקנות למוסדות לזקנים ומפגרים יוגשו בהמשך הזמן.

היור ח. גרוסמן: אני מקווה שזה לא יהיה בעוד 10 שנים.

א. בריק: במידה שזה תלוי בי - לא. הבטחנו את התקנות האלה וקיימנו.

ת. סררי: אני מייצג את השירות לילד ולנוער במוסדות שמדובר עליהן, מבתי התינוקות ומוסדות לילדים עד גיל 18, למרות שהמוסדות לגילאי 14 - 18 אינם נכללים בחוק. החוק קובע, כי מוסדות לילדים עד גיל 14 חייבים מרישוי וכל הקשור בכך, בזמן שמוסדות מגיל 14 ומעלה פטורים מרישוי, והחוק אינו חל עליהם.

ס. ידני: מעונות לזקנים פטורים מרישוי?

ת. סררי: בחוק כתוב בספורש שילדים מגיל 14 ומעלה במוסדות חינוך על-יסודיים אינם כלולים בחוק ואינם חייבים ברשיון, וגם לא חייבים להתקין תקנות לגביהם. אנחנו נאמץ לעצמנו המלצות אלו, אבל בתקנות שאנחנו דנים בהן היום אנחנו מתייחסים לאלה שחייבים ברשיון, ולמוסדות שיש בהם 6-6 ילדים ומעלה. עד 5 ילדים, כולל מקום שיש בו רק 5 ילדים אלה משפחות אומנות, שם אין לא סדריכים, לא מנהלים וכו'.

בדרך-כלל במוסד כזה יש הרבה למעלה מ-6 ילדים, החל מ-20 או 25 ילדים עד למוסדות של 100, 120 וגם 180 ילדים. בהתאם למספר הילדים במוסד קבענו בתקנות את המישרות השונות ואת התקן הדרוש, כפי שנראה לנו. לקחנו בחשבון גם בעיות הקשורות בחינוך רגיל, בחינוך מיוחד, בבית-ספר של קהילה או בית-ספר במוסד עצמו. ילד קשי חינוך שזקוק לחינוך מיוחד בדרך-כלל לומד בבית-ספר בתוך המוסד ולא מחוץ למוסד. לכן יש כאן הגדרה נפרדת לחינוך מיוחד. המספרים משתנים לפי שני הסייגים האלה.

א. בריק: אני די חדש בתפקידי זה של יועץ משפטי במשרד הסעד, אני זוכר שבסוף הפגרה הקודמת הבטחנו, כי לאחר הפגרה נגיש את התקנות, ועשינו מאמץ כדי להגישן. בישיבות לפני הפגרה דובר על מוסדות לילדים בעיקר, ולכן לקחנו את אלה בנושא הראשון לתקנות, עקב העובדה שרוב המוסדות האלה הם פרטיים או ציבוריים, ואינם מפשלתיים. המוסדות לזקנים או למפגרים הם בעיקר מפשלתיים, ולכן הדבר לא כל-כך רחוק.

בזמנו הוטבר לוועדה מדוע חל עיכוב בהכנת התקנות. זה היה קשור בתקציב להכשרה ולתקן כוח-האדם הדרוש. עלי לומר לוועדה, כי בקשר לתקנות למעונות למפגרים ולזקנים שוב נתקלנו באותה בעיה של התקציב. הכנו הצעה שעוד לא הגיעה ליועץ המשפטי לגיסוח סופי, כי כאשר הגשנו את ההצעה לאנשי התקציבים במשרד הסעד ובמשרד האוצר, נאמר לנו, כי ההצעה לא תוכל לבוא בחשבון עכשיו במסגרת התקציב כפי שהוא נבנה השנה, ויהיו קשיים. אני מקווה שנוכל להתגבר גם על קושי זה, ונגיש הצעה שתוכל לעמוד גם במבחן המציאות.

מצד שני איננו רוצים להגיש תקנות מינימום. המגמה של השירותים היום היא, להכין תקנות שיעמדו במבחן התקציב, וגם יענו לצרכים של המעונות השונים. אני מקווה שגם תקנות אלה נוכל להגיש לוועדה בקרוב. בינתיים הגשנו את התקנות הקשורות למעונות לילדים, והנוגעות למספר הגדול ביותר של מעונות שעליהם חל חוק הפיקוח על מעונות.

ל. דיציאון:

האם החוק קובע שובי בין מעונות לילדים ובין מעונות למבוגרים? נדמה לי שבחוק אין הגדל.

א. ברק:

ההגדרה של מעון בחוק היא: מעון המשמש או הנועד לשמש מקום מגורים או מקום איכסון לילדים, לזקנים או ללוקים בשכלם מחוץ למסגרת המשפחה. לגבי הגילים מדובר על ילדים עד גיל 14; ולגבי זקנים: גבר מעל ל-65 שנה ואשה מעל ל-60 שנה.

ת. סררי:

איני משפטן, אבל אם איני טועה, נדמה לי שבחוק עצמו, לא בתקנות, נקבע כי במעון יגדירו את האוכלוסיה ולא יערבבו סוג אחד של חוסים עם סוג שני.

היו"ר ח. גרוסמן:

בטעיף 12(5) מדובר על התקנות תקנות, אבל לא נאמר שיתקינו תקנות נפרדות לסוגים.

א. ברק:

מכחינה עניינית אין שום אפשרות לאחד את התקנות לגבי זקנים, ילדים ומפגרים. הדברים שונים בכל סוג של מוסד בהתאם לחוסים בו. החוק אינו מחייב להתקין את כל התקנות בבת-אחת לגבי כל הסוגים. החוק מאפשר להוציא תקנות נפרדות למעונות לילדים, מעונות למפגרים, מעונות לזקנים ומעונות לקשיי חינוך.

ל. דיציאון:

בחוק יש הגדרה של מעון, ואני חאה שבתקנות אתם נותנים הגדרה אחרת למעון. לדעתי אין לכם סמכות

לשנות את ההגדרה.

א. ברק:

איננו משנים את ההגדרה, אלא כיוון שתקנות אלה חלות על סוג מסויים של חוסים הגדרת המעון היא בהתאם. כך נהגו גם בתקנות הקודמות לפי הסוגים של המעונות.

י. בארי:

אני מקווה שחה"כ דיציאון לא יתרעם עלי אם אצדיק הפעם את עמדתו של נציג משרד המשפטים. יכולים להתקין תקנות ולהחליט על איזה סוג של חוסים הן חלות, ובהתאם לזה להגדיר את המעון, ובלבד שלא יחרגו מהסמכות שהוקצתה להם בחוק. כאן לא חורגים מהסמכות, אלא מביאים תקנות לסיגור מסויים של מעונות. איני רואה כל מסול בכך מבחינה משפטית.

היו"ר ח. גרוסמן:

החשש היחיד כאן הוא, שמא התקנות לגבי מעונות למפגרים ולגבי זקנים יגיעו רק בעוד 5 או 10 שנים. למעשה מדובר בטעיף אחד של החוק, והתקנות היו צריכות להגיע כשלמות אחת לגבי כל הסוגים של החוסים.

ל. דיציאון:

בטעיף הדין ברשימות נאמר, כי בדגש שיש במעון יותר מ-2 חוסים יש לקבל רשיון. ובתקנות כאן מדובר על 6 חוסים, בין אם מדובר על ילדים או על זקנים או מפגרים. לדעתי יש כאן חריגה מהחוק.

א. ברק:

לפי ההגדרה בתקנות האלה מעון מיועד לילדים כאשר תפוסתו 6 חוסים ומעלה. עד 5 ילדים זו משפחה אומנת, ואי-אפשר לדרוש ממנה שתמנה מנהל וצוות מקצועי. כל אחד מבין שתקנות אלה מכוונות למעונות גדולים שבהם מ-6 ילדים ומעלה. הודות לתפריץ שקיבלנו מוועדה זו, חשבנו שאין צורך לחכות עם התקנות לגבי מעונות לילדים. רצינו כבר מזמן להתקין אותן, כדי לעמוד בלוח הזמנים, אבל היו קשיים תקציביים. לא כדאי לעבב תקנות אלה עד שנוכל להגיש את התקנות למעונות למפגרים ולזקנים. תקנות אלה אפשר להחיל על הרבה מאד מעונות. אני מקווה שגם את התקנות למעונות למפגרים ולזקנים נוכל להגיש בהקדם.

הי"ר ח. גרוסמן: אני מציעה לוועדה לדון בתקנות אלה. נבקש מספרד הסעד שהתקנות הסלימות את יתר סוגי החוסים במעונות, יגיעו בתדירות של חדשים ולא של שנים.

ה. זיידל: האם המושג חוסים מופיע בכל החוקים?

א. בריק: כן, זה מושג חוקי מקובל.

ת. מררי: גם המלה אוסנת, שלצורך חוק זה היא משפחה שמחזיקה אפילו ילד אחד; להחזיק שני ילדים כבר צריך רשיון, למרות שתקנות אלה של תקן העובדים והכשרתם לא יחולו עליהם.

ל. דיציאן: האם תקנות אלה באות לצלם את המצב הנוכחי מבחינת תקן העובדים והכשרתם, או שיש בהן משום שינוי?

ת. מררי: במוסדות לחינוך רגיל, כפי שאנחנו קוראים להם, ניתן לומר שהיום יש בדרך-כלל מדריך על קבוצה שבין 25 ל-35 ילדים. לאותו מדריך צמודה מטפלת בחצי מישרה למספר זה של ילדים. במוסדות לגיל העל-יסודי, שלא נכללו כאן, לצערי התקן הזה נועד לקבוצה שבין 50 ל-60 ילדים. בחינוך מיוחד מדובר רק במוסדות בגיל בית-הספר היסודי, מאחר שרובם ככולם מוסדות שרק השירות שלנו עובד אצלם. אנחנו משתדלים להקפיד שבמסגרת התקן הזה לא תעלה הקבוצה בין 25 ל-25 ילדים.

הי"ר ח. גרוסמן: המישרות השונות מפורזות כאן בין י"א סעיפי משנה של הסעיף הדן בתקן המעונות. הייתי מבקשת שתעשו לנו לוח מה תקן העובדים לקבוצת ילדים עד גיל 6, ואחר-כך מגיל 6 עד גיל 14, כולל כל התפקידים: מנהל, רכז, מדריך, מטפלת וכו'.

ת. מררי: בבית תינוקות עד גיל 6 מדובר בעיקר על מנהל ואם בית. הפונקציה של רכז חינוכי כאן אינה קיימת, כאן יש צורך במטפלות. מדובר על מנהל פדגוגי ולא אדמיניסטרטיבי. כאשר מדובר על חזאי משרות של מטפלות החישוב הוא פשוט: המטפלות במצאות 24 שעות ביממה עם הילדים. במעון לתינוקות יש במשך היום מטפלת לכל קבוצה של 10 ילדים, מ-6 בבוקר ועד שהם הולכים לישון. במועד של 50 ילדים מטפיק שבלילה תהיה משמרת של מטפלת, וגם באמצע היום יש שעות שהילדים ישנים. דבר זה אינו תופס במוסדות לילדים מגיל 6 ומעלה, כי מ-8 בבוקר עד 12.00 בצהריים הם בבית-הספר. אז אין צורך לא במדריך ולא במטפלת. בשעות הלילה מספר המדריכים שמסאירים במועד לילדים בגיל בית-הספר היסודי הוא הרבה יותר קטן. בבית-תינוקות מספר המטפלות בלילה גדול יותר, כי יש כאלה שיש להאכיל אותם גם בשעות הלילה.

ת. שמעוני: אני חושב שהתקן כאן מצומצם מדי.

ת. מררי: זה מחושב לפי שעות העבודה ביום והחלוקה למשמרות לפי הצורך.

ת. שמעוני: איני מבין את ההבדלים בין הגילים. במעון לגיל הרך זה פחות או יותר מתקבל על הדעת, אבל בקבוצות של גילים גבוהים יותר זה שמינית מהתקן הדרוש.

הי"ר ח. גרוסמן: אני ביקשתי להפריד בין הגילים בחישוב, אבל נראה לי שבמעון שיש בו 20 חוסים יש צורך באם בית במישרה מלאה ולא בחצי מישרה.

ג. ידיו: גם אני שואל מדוע ל-25 חוסיים קובעים כאן אם בית דק בחצי מישרה?

ח. סרי: אני מצטער, זו טעות דפוס, במקור שהגשנו מדובר על אם בית במישרה מלאה, במעון שבו יש למעלה מ-25 חוסיים.

ה. זיידל: בהגדרה של "מישרה" מדובר על 8 שעות עבודה לפחות. איני מכיר בחוקי העבודה הגדולה כזאת של מישרה, שמדובר במפורש על 8 שעות עבודה, כאילו מכירים בשעות נוספות.

ח. סרי: לצורך התקנות האלה זהו מונח טכני, כי כאן מדובר על מספר המישרות. פירושו של דבר 5-5 מדריכים ב-5 מישרות צריכים לכסות 40 שעות עבודה ביממה אחת. זה לא תקן של תשלום משכורת, יכולה להיות רבע מישרה, כלומר ש-4 עובדים מטלאים את המישרה המלאה.

היו"ר ח. גרוסמן: אני מציעה שנעבור עכשיו על כל סעיף לחוד. סוכם על כולם שיש לתקן את סעיף ב', ובמעון שבו מעל ל-25 חוסיים יש צורך באם בית במישרה מלאה ולא בחצי מישרה.

א. ברי: אני מציע לנסח את הסעיף כך: מישרה לאם בית במעון שבו מעל ל-25 חוסיים; יהיו פחות מ-25 חוסיים תהיה המישרה חלקית באופן יחסי בהתאם למספר החוסיים במעון.

סעיף ב' עם התיקון - ג ב ל

סעיף ג'

ג. ידיו: כאן אני מציע לקבוע רכז חינוכי במעון המיועד לחוסיים שמלאו להם 6 שנים שבו נמצאים מעל 40 חוסיים (במקום 50 כמוצע), ובמעון לחינוך פיוחד שבו מעל 25 חוסיים (במקום 30 כמוצע).

היו"ר ח. גרוסמן: מדובר על רכז חינוכי נוסף למנהל שהוא בעצמו פדגוג. לא הייתי מערערת על זה.

ג. ידיו: רכז חינוכי חשוב יותר ממנהל פדגוגי, כי למנהל הפדגוגי יש גם תפקידים אחרים.

ח. שמעוני: אם יש פחות מ-50 חוסיים אין רכז חינוכי? מדובר על ילדים מעל גיל 6.

א. ברי: אינני איש מקצוע, אני רק יועץ משפטי שעזר בניסוח התקנות האלה. אולי לא הודגש כאן מספיק, שתקנות אלה הותקנו תוך תיאום עם השירותים והמוסדות. איני רוצה שבגיש למצב שנתקין תקנות, והמוסדות או הארגונים המתנדבים השונים, כגון: ויצ"ו, אמהות עובדות וכו', שעושים את הדברים וכבר היו בקושי עומדים בתקנים האלה, יסענו שעל-ידי הגדלת התקנים מגדילים את העול הכספי ויקשה עליהם לעמוד בו.

היו"ר ח. גרוסמן: הארגונים האלה יבואו אלינו וידרשו תקציב בעד הגדלת התקנים.

ג. ידיו: ברגע שבאים להסדיר את התקנים באופן חוקי, צריך לקחת בחשבון את הצרכים. אנחנו יודעים שהחוסיים במוסדות אלה הם לא תמיד ילדים מחונכים ומסודרים, שדורשים פחות

ס. ירד:

תשומת-לב. אלה ילדים שזקוקים לטיפול וליועץ סוציאלי. לא איכפת לי אם מכבידים על המוסדות, הילדים צריכים להיות בידיים טובות.

פ. שינמן:

אני מצטרף לבקשת היו"ר שנקבל לוח המראה מה יהיה התקן הכולל של הצוות על תפקידיו השונים במעונות השונים לפי מספר החוסים ולפי הגילים. ברור שלגילים מתחת ל-6 שנים אין צורך ברכז חינוכי; לעומת זאת בגילים מבוגרים יותר יש צורך בפחות מטפלות. צריך שתהיה לנו תמונה כוללת של התקן הדרוש.

י. גריס:

מה שהובא כאן הוא ניסוח משפטי של התקנות. לו נתבקשו היה השירות מכין טבלה כזאת.

היו"ר ח. גרוסמן:

אני מבקשת להכין לוח כזה לקראת המסך הדיון בתקנות האלה, ואז נחזור ונדון בחלק הזה של התקנות הדין בתקן המעונות. אנקש לקבל את הלוח בעוד מועד.

נעבור עכשיו לפרק הדין בתפקידים.

3. תפקיד המנהל

סעיפים א' עד י'.

בסעיף ג' הייתי מציע לכתוב: לשלומם הנפשי ולבטחונם הגופני.

ס. ירד:

אני חושבת שהנוסח: לשלומם הגופני והנפשי זה מכסה.

היו"ר ח. גרוסמן:

מדוע מדובר בסעיף ד' על שר הסעד ולא על משרד הסעד?

ס. ירד:

שר הסעד מסונה על התקנת תקנות אלה.

י. גריס:

המנהל הוא היחיד שמסונה על קבלת עובדים מתאימים ועל פיטוריהם? (סעיף ו').

ל. ויצמן:

המנהל הוא האיש שמקבל את העובדים ויש לו הסמכות לפטר אותם. הוא המעביד שלהם, והוא קובע אם העובדים מתאימים או לא אחרי חצי שנה בסיון. הוא מקבל את המועמדים לראיון וקובע אם הם מתאימים לתפקיד.

י. גריס:

השאלה היא של כפיפות המנהל לארגון הציבורי שמחזיק את המעון.

היו"ר ח. גרוסמן:

בסעיף ט' אני מציע למחוק את הסיפא, שעל המנהל לערוך את המאזן. הוא צריך להכין ולהביש מאזן, אבל לא לערוך אותו.

ה. זיידל:

אני מקבל זאת, נתקן בהתאם.

י. גריס:

אני בכל-זאת מבקש לדעת מי מקבל את המנהל עצמו. נותנים לו סמכות לקבל ולפטר עובדים,

פ. שינמן:

אבל מי מסנה את המנהל?

י. בריק:
 כלפי החוק למעשה האחראי הוא מנהל המעון.
 כתבנו כאן שהמנהל אחראי גם לייצוב המעון
 כלפי גופים מסלתיים, וגם כלפי הגופים הציבוריים שמקבלים את הרשיון
 למעון, כגון: ויצ"ו, אמהות עובדות וכו'. הרשיון ניתן למנהל, הוא
 גם החותם על הטופס. איננו צריכים לכתוב כאן מי מקבל אותו, אם הוא
 עונה על הכישורים הדרושים. זה עניינם של הגופים הציבוריים שמחזיקים
 את המעון ולא שלנו.

הי"ר ח. גרוסמן:
 שר הסעד ממונה על החוק, האם הוא יכול להגיד
 לויצ"ו או לארגון נשים אחר, שהמנהל שהם
 קיבלו אינו מתאים לתפקיד? אני חושבת שמע"ף ד' שמדבר על פיקוח של
 שר הסעד אינו עונה על זה.

י. בריק:
 אני חושב שמע"ף ד' כן עונה על זה, ואם המנהל
 נתקבל לעבודה בניגוד לחוק, כי אין לו הכישורים
 הדרושים, רשאי שר הסעד, שהוא ממונה על ביצוע החוק, להגיד שהמנהל אינו
 מתאים. לא יתנו רשיון למסד שמקבל מנהל כזה.

פ. שינמן:
 הייתי מציע לדון על מע"ף זה יחד עם מעיפים
 4 ו-5 הקובעים את כישורי המנהל וסמכותו.

סעיפים 4 - כישורי המנהל: 5 - סמכות

י. בריק:
 מע"ף 4 קובע שלמנהל צריך להיות לפחות ב.א.
 בחינוך. אבל איפשרנו גם לסורה בעל ותק ונסיון
 לנהל מעון גם אם לא סיים את האוניברסיטה.

מע"ף 5 נוסח בעקבות המקרה שהיה לנו עם בית
 אפל.

סעיף 6 - הודעה על קבלת עובד

הי"ר ח. גרוסמן:
 כאן נאמר שהמפקח רשאי שלא לאשר עובד אם לדעתו
 אינו מתאים. השאלה האם המפקח יכול גם שלא
 לאשר את המנהל עצמו?

ה. זיידל:
 לדעתי צריך להשאיר להנהלת המוסדות הציבוריים
 את ההכרעה לגבי הקריטריונים הדרושים מהמנהל,
 ואני תומך בהצעה כפי שהוגשה. מנסיוני עד עכשיו אני יודע שהיו כשלונות
 עם סדריכים בטעונות כאלה, אבל לא היו כשלונות עם מנהלים.

פ. שינמן:
 הכוונה כאן למעונות שנמצאים לגמרי תחת חסותו
 של משרד הסעד, או למעונות של כל סוגי מוסדות
 ציבוריים?

י. בריק:
 כל המוסדות שבהם נמצאים ילדים הם בעיקר
 מוסדות של ארגונים ציבוריים או פרטיים.

הי"ר ח. גרוסמן:
 איני דואגת לענין קבלת המנהל, כי אני יודעת
 מפניות שהיו אלי מצד ארגון אמהות עובדות,
 בדבר קבלת מנהלת למעון, איזה סיכרו עשו; אני יודעת איזה סיבחנים היו
 בשיטוף עם משרד החינוך כדי לבדוק את הכישורים.

פ. שינמן:
 אני סוריד את ההרהור שלי.

ל. דיציאן:
 התקנות האלה הן חלק מהחוק, ואני רואה כאן
 שהכישורים הדרושים מרכז חינוכי הם גבוהים
 יותר מאשר של המנהל. איני חושב שרכז חינוכי חייב להיות מורה מוסמך.

ל. דיציאן:

אנחנו יודעים כמה מורים בלתי-מוסמכים עדיין עובדים. אני חושב שצריך להתאים את הקריטריונים והכישורים של הרכז הצינוכי.

זה יכול להיות מורה לא מוסמך שגמר פדגוגיה באוניברסיטה. הי"ר ח. גרוסמן:

ל. דיציאן: אז צריך לכתוב זאת. מוסמך בחינוך יכול להיות מורה מוסמך, או מוסמך האוניברסיטה או מוסמך בפסיכולוגיה.

י. בריק: לדעתי צריך להוסיף כאן רק מלה אחת: שהינו בעל הכשרה מקצועית ומוסמך.

הי"ר ח. גרוסמן: אינני בעד זה. יש לפעמים אדם עם הרבה נסיון, שהוא לאו דוקא מוסמך. אני מציעה להשאיר את הנוסח כמוצע.

י. בארי: נניח שאיננו מרחיקים לכת עד כדי הסמכה, הביטוי הכשרה מקצועית הוא גמיש מדי ופחות מדי מוגדר. אם לא הסמכה, אולי צריך למצוא כאן ביטוי מוגדר יותר.

פ. שינמן: מה פירוש "רכש נסיון בתחומים אלה במשך 5 שנים", האם פירושו שהיה מנהל?

הי"ר ח. גרוסמן: לא, או שהוא עבד כעובד סוציאלי או בפסיכולוגיה.

ת. סררי: רכז חינוכי שיש לו 5 שנות נסיון מתאים גם לנהל מוסד.

ס. גז: אולי נכתוב השכלה מקצועית במקום הכשרה מקצועית?

הכשרה זה יותר טוב. ס. ידני:

למעשה זה אותו דבר. הי"ר ח. גרוסמן:

ס. ידני: אינני מסכים. אני מציע שיהיה כתוב, שהמועמד מוסמך באחד המקצועות. ס. ידני:

ס. גז: אני הייתי רוצה אותו דבר, אבל אני מהססת, כי עצם ההקשחה עלולה להביא אותנו למצב שלא ימצאו מספיק מועמדים.

ל. דיציאן: לגבי רכז חינוכי שעובד תחת המנהל אנחנו קובעים קריטריון, שהוא סוכרר להיות מוסמך ובעל נסיון, וכאן לגבי המנהל מציעים לוותר? זה לא נראה לי. אם דורשים שרכז חינוכי יהיה בעל השכלה אקדמאית או בעל הכשרה של מורה מוסמך ובעל נסיון של 5 שנים, לפחות בהדרכה או בהוראה, ולגבי מנהל מוותרים גם על השכלה, ומסתפקים בהשכלה תיכונית, וגם על מורה מוסמך?

הי"ר ח. גרוסמן: מנהל צריך להיות אדם יותר מנוגד ובעל נסיון ואחראי לא רק על הצד הפדגוגי, אלא על ניהולו של מעון. מנהל פדגוגי זה לא עניין סטטיים ומוגדר. בפדגוגיה יש דברים שקשורים בכישורים יותר מקיפיים ויותר מקצועיים.

הי"ר ח. גרוסמן:

אני מציעה להצביע על שתי ההצעות: אני מציעה לכתוב: שהינו בעל השכלה מקצועית באחד השטחים הבאים .. וכו'; זה"כ דיציאן מציע לכתוב: שהינו בעל הכשרה מקצועית ומוסמך באחד השטחים.

ה צ ב ה

בעד הצעת הי"ר - רוב קולות

בעד הצעת חה"כ דיציאן - 1 קול

הצעת י"ר הוועדה לסעיף 4 - כישורי המנהל - נ ת ק ב ל ה

י. בריק: ברצוני למסור אינפורמציה בקשר לסעיף 5 - סמכות. אחרי הדיון שהיה בענין בית אפל, הציאה מערכת השירות במשרד שלנו הוראת לכל מנהלי המוסדות והפיקוח, כי עד לפרסום התקנות יתקבלו עובדים חדשים רק לאחר קבלת אישור מהמסורה, וזה קשור באיסוף מידע על המועמד, על אופיו והצורך למלא טפסים. גב' שלו מוסרת לי, שהדבר נעשה באמצעות קצין הבטחון, ואם יש גליון הרשעה נגד המועמד קצין הבטחון מקבל אותו מהמסורה. אם אין, מודיעים לו ולמנהל המוסד. היום אנחנו יותר שקטים לגבי קבלת עובדים במוסדות מבחינת עברם.

הי"ר ח. גרוסמן: אמנם יכול לקרות שלמישהו יש עבר פלילי אבל זה לא רשום במסורה. אנחנו יודעים שיש מדינות רבות, שלפני מתן ויזה למבקש הם דורשים תעודת יושר מהמסורה. אני חושבת שזה כולל את הכל.

ס. יודין: איך מבטיחים את מצב הבריאות של המועמד?

י. בריק: זה נמצא בתקנות בדבר תנאי החזקה, שם יש הדבר של בדיקת מצב הבריאות של העובדים במוסדות.

פ. שינמן: לסעיף 6, מה פירוש שהמנהל יודיע למפקח שמונה על פי החוק על קבלת עובד, איך זה נעשה?

י. בריק: לכל שירות יש מפקח שמונה על-ידי שר הסעד על פי החוק. ביחוד לגבי מעונות יש מפקחים שמקבלים תעודת רשמית, כי מוננו לתפקידם על-ידי שר הסעד. המפקח רשאי להכנס לכל מעון ולכל מוסד ולברר כל דבר. כל מעון יודע מי המפקח שלו. אנחנו רוצים להבטיח שהמפקח יקבל הודעה על קבלת כל עובד חדש.

ת. סרני: אני מבקש ברשותכם לחזור לסעיף 4, בענין כישורי המנהל. ברצוני להצביע על מציאות מסויימת שעליה אין הרבה שליטה בדרך החוק. סיום בית-ספר תיכון הוא תנאי יסודי ראשון. נוסף לזה המנהל צריך להיות בעל אחד הכישורים ומוסמך באחד השטחים. היום יש נטייה לפתיחת מוסדות, שאין להם קשר אתנו, אבל החוק מחייב אותנו להכנס ולפקח עליהם. אנחנו דורשים שלכל מוסד יהיה רשיון. התברר לנו שבמוסדות אלה שהגענו אליהם - מדובר בעיקר במוסדות לחטיבת הביניים, כיתות ז' ו-ח', וישנה רשת שמחזיקה מוסדות אלה - מעסיקים בעיקר יוצאי ישובים חקלאיים. הבחורים שמנהלים את המוסדות האלה מקבלים הכשרה בחינוך, והם לומדים בקורסים של משרד העבודה להכשרת מורים בלי שהם גמרו תיכון, הם עוברים בחינות והם מביאים תעודה של מורה מוסמך למקצועות מסויימים. מבחינת החוק הם עונים לכישורים של בעל הכשרה לחינוך, אבל חסרה להם תעודה של סיום תיכון. כיצד נצטרך לנהוג לפי התיקון שנתקבל כאן? יכול להיות מורה מוסמך, שגמר קורסים מקצועיים ולא גמר תיכון. צריך לתקן זאת בהתאם.

היו"ר ח. גרוסמן: לדעתי הוא צריך להיות בעל הכשרה מקצועית, כפי שכתוב ברישא, או בעל נסיון בתחומים אלה במשך 5 שנים, כפי שכתוב בסיפא. בכל מקרה צריכים לסיים היכון. מסיימי ישיבות תיכוניות יכולים להיות מורים.

א. בריק: מורה מוסמך שסיים קורסים מקצועיים יש לו תעודה מטעם משרד החינוך, גם אם אין לו תעודת בגרות.

היו"ר ח. גרוסמן: נשאר למשרד החינוך לפתור בעיה זו.

פ. שינמן: אני חוזר לסעיף 6, האם בלי אישור המפקח לא יכול המנהל לקבל עובדים? אם המפקח הוא הפוסק האחרון, צריכה לדעתי להיות אינטנציה שלישית שבפניה אפשר לערער במקרה הצורך.

היו"ר ח. גרוסמן: אני מבינה שבדרך-כלל המנהל מקבל עובדים, אלא אם למפקח יש סיבה שלא לאשר קבלתו של עובד מסויים.

א. בריק: לגבי כל פקיד ציבור יכולים לערער בפני השר הממונה עליו, לגבי מעשה שעשה בתוקף תפקידו. לא הייתי מכניס זאת לתקנות. יש סמכות כללית, אם עובד ציבור אינו פועל כהלכה, יכולים לפנות גם לבג"צ אם המפקח פעל בשרירות.

ת. מררי: צריך להפריד את הדברים, במוסדות שאנחנו עובדים אתם אין בעיות. ברגע שאומרים למנהל מעון או לארגון הציבורי, שהמדריך לא נראה מתאים לתפקידו מפתרים אותו לפי הסכמי העבודה. אלה שאנחנו רק מפקחים עליהם, בלי שיש לנו קשרי עבודה, יכולים להגיד אם הם מקבלים זאת או לא.

פ. שינמן: מי ממונה על המפקח?

ת. מררי: למשרד המעד יש שלוש לשכות מהוזיות. בכל מחוז יש מרכז של השירות לילדים ולנוער, ויש גם מפקח. אני ממונה על המפקחים. לא הייתי מציע להכניס לתקנות היררכיה של ערעורים. בדרך-כלל פונים אלי במקרה כזה.

א. בריק: זה כתוב כאן בדרך השלייה, אומרים שמפקח יכול שלא לאשר, זה לא אומר שמסיד צריך לקבל אישור המפקח. אם היו רוצים אישור על כל עובד היה צריך לכתוב: מנהל מוסד לא יוכל להעסיק עובד אלא לאחר אישורו המוקדם של המפקח. וזה לא כתוב כך.

היו"ר ח. גרוסמן: אני הבנתי שבדרך-כלל מודיעים למפקח, אם המפקח אינו מגיב העובד מתקבל. זה לא אומר שכל מינוי דרוש אישור של המפקח.

סעיף 7 - תפקיד אם בית (סעיפים א' עד ו')

ל. דיציאן: בסעיף ה' כתוב: רמה נאותה של נקיון, לדעתי היא צריכה לדאוג לנקיון.

אני מצטרפת להערה זו.

הי"ר ח. גרוסמן:

נתקן זאת.

א. בריק:

סעיף 8 - כישורי אם הבית

לא נראה לי הנוסח הזה. אם בית צריכה להיות אמהית שיודעת לנהל משק בית גדול.

הי"ר ח. גרוסמן:

אפשר למחוק את המלים: בעלת הכשרה ונסיון בשטח החינוך. יכולה להיות מישאלה שתסיים בית-ספר מקצועי לכלכלת הבית, אבל זה לא הכרחי כתנאי.

ח. מרזי:

אפשר בהוראות אדמיניסטרטיביות להשתדל לקבל בוגרי בית-ספר מקצועי לכלכלת הבית.

א. בריק:

אנחנו נמשיך בדיון בתקנות כשיפתנו בעוד שבועיים. אני מבקשת לקבל בעוד סועד

הי"ר ח. גרוסמן:

את לוח התקנים.

הישיבה נועלה בשעה 12.45.